

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 69 ระบุว่า “บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์ปกป้องและสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น” มาตรา 81 ระบุว่า “รัฐมีหน้าที่จัดการศึกษาอบรม สนับสนุนให้บุคคลมีความรู้คู่คุณธรรม ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ” อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ในหมวดที่ 1 มาตราที่ 7 ได้ระบุว่า “ให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” และในหมวด 4 มาตรา 27 ระบุว่า “ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545. หน้า 15-16) นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ให้กว้างขวางหลากหลาย ทั้งด้านวิชาการ และด้านอาชีพ การเสริมสร้างบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ศักยภาพ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2546. หน้า 6)

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าชุมชนต้องเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาของแต่ละท้องถิ่น เพื่อสนองต่อความต้องการของชุมชน เป็นการเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในด้านต่าง ๆ ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545. หน้า 14) ทิศทางของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนให้มีการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านอาชีพ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากร

และกำลังคนที่สำคัญยิ่ง การจัดการศึกษาจึงเป็นการจัดประสบการณ์ด้านความรู้ความสามารถ ด้านทักษะและคุณค่าที่จำเป็นต่อชีวิต คือ มีความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ที่จะใช้ในการดำรงชีวิต ส่วนด้านคุณค่านั้น หมายถึง ความมีจิตใจอันงดงาม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีคุณธรรม การอนุรักษ์สืบสานเอกลักษณ์ของท้องถิ่น วัฒนธรรมอันดีงามของชาติ สิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกัน ก็ทำให้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลทันต่อความเป็นไป และความก้าวหน้าในสังคมโลก มีส่วนร่วม ในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ได้แสดงความคิดเห็น เพื่อให้สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดกับท้องถิ่นของตน แล้วนำความรู้และประสบการณ์ ที่ได้รับไปพัฒนาตน ครอบครัว และท้องถิ่น อีกทั้งช่วยปลูกฝังให้เกิดความรักความผูกพัน ในท้องถิ่นด้วย

เพื่อสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ให้สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังกล่าว ประกอบกับความมุ่งมั่นของ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าที่มุ่งเน้นในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสืบสานศิลปวัฒนธรรมที่ดั่งงามของท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป อันก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน ห่วงเห่น และเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนจึงได้มีการสำรวจภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น พบว่าในหมู่บ้านป่าแดง ตำบลหนองพะยอม อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร มีการทอผ้าเป็นสินค้า O-top ซึ่งชาวบ้านป่าแดงยึดการทอผ้าป่าแดงเป็นอาชีพหลัก ที่มีมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และได้สืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน ถือเป็นภูมิปัญญาไทยที่มีความเป็น เอกลักษณ์ จนได้รับคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านแห่งภูมิปัญญาไทย จากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ตะพานหิน ในโครงการยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดพิจิตร ประจำปี 2547 คณะผู้ศึกษาค้นคว้า จึงเห็นสมควรอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการสืบสานภูมิปัญญาไทยดังกล่าว ให้คงอยู่ตลอดไป

จากเหตุผลดังกล่าว คณะผู้ศึกษาค้นคว้าจึงจัดทำหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสืบสาน ภูมิปัญญาการทอผ้าป่าแดงของชาวบ้านป่าแดง ตำบลหนองพะยอม อำเภอตะพานหิน จังหวัด พิจิตร ในลักษณะของการถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของการประดิษฐ์ทำรำอันประณีต งดงาม จากขั้นตอนและกรรมวิธีการทอผ้าของชาวบ้านป่าแดงแต่ละขั้นตอนตั้งแต่การกรอเส้นด้าย จนนำมาถักทอสำเร็จเป็นผืน นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการฟ้อนรำจนเกิดทักษะปฏิบัติ และเจตคติที่ดี ต่องานศิลปหัตถกรรม นาฏศิลป์ และดนตรีพื้นบ้าน

ของท้องถิ่น จนสามารถเชื่อมโยงสู่ชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูผู้สอนได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติจริง ให้แสดงความสามารถของตนตามความถนัด ความสนใจ ให้รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออก เสริมสร้างบุคลิกภาพ และพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนประเมินตามสภาพจริง และนำความรู้ความสามารถไปใช้ในชีวิตรประจำวัน พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อประโยชน์ต่ออนุชนรุ่นหลังในการนำไปศึกษาท้องถิ่นต่อไป ตลอดจนสนองต่อความต้องการของชุมชน และอนุรักษ์ส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมท้องถิ่นต่อไป

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
2. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดย
 - 2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน
 - 2.2 ประเมินทักษะการฟ้อนทอผ้าป่าแดงหลังเรียน
 - 2.3 ประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีความสำคัญและประโยชน์ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ทำให้ได้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ส่งผลให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาที่สนองต่อความต้องการของชุมชนได้กว้างขวางมากขึ้น และการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ
2. ทำให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่สืบไป
3. เป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรอื่นๆ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยกำหนดเนื้อหา 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ขอบเขตด้านเนื้อหา และขอบเขตด้านตัวแปร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สร้างและหาคุณภาพหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบด้านต่างๆ ของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดคุณลักษณะของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1. เป็นอาจารย์สอนในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 ท่าน
2. เป็นอาจารย์สอนในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญ ด้านนาฏศิลป์ จำนวน 3 ท่าน
3. เป็นครูผู้สอน ตำแหน่งครู คศ.3 ขึ้นไป ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านนาฏศิลป์ จำนวน 1 ท่าน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้พัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ประกอบด้วย

1. องค์ประกอบหลักสูตร ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผังมโนทัศน์ โครงสร้างหลักสูตร แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล
2. เอกสารประกอบหลักสูตร หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย สารระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งมีสาระการเรียนรู้ที่นำมาสร้าง จำนวน 18 แผน ดังนี้
 - แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติความเป็นมาของฟ้อนทอผ้าป่าแดง
 - แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง องค์ประกอบของฟ้อนทอผ้าป่าแดง
 - แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง นาฏยศัพท์เบื้องต้นของฟ้อนทอผ้าป่าแดง
 - แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ฟ้อนทอผ้าป่าแดง (ขั้นตอนทอผ้า ท่าที่ 1 – ท่าที่ 2) (ท่าออก)

- แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ฟ็อนทอผ้าปาแดง (ขั้นตอนทอผ้า ทำที่ 3 ทำออกแบบลายผ้า))
- แผนการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง ฟ็อนทอผ้าปาแดง (ขั้นตอนทอผ้า ทำที่ 4 ทำมัดลายผ้า)
- แผนการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ฟ็อนทอผ้าปาแดง (ขั้นตอนทอผ้า ทำที่ 5 – 6 ทำย้อม,ตากผ้า)
- แผนการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง ฟ็อนทอผ้าปาแดง (ขั้นตอนทอผ้า ทำที่ 7 ทำกรอด้วย)
- แผนการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง ฟ็อนทอผ้าปาแดง (ขั้นตอนทอผ้า ทำที่ 8 ทำทอผ้า)
- แผนการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง ฟ็อนทอผ้าปาแดง (ขั้นตอนทอผ้า ทำที่ 9 ทำนำผ้าไปเก็บ)
- แผนการเรียนรู้ที่ 11 เรื่อง ฟ็อนทอผ้าปาแดง (นำเสนอผ้าทอ ทำที่ 10 ทำตบมือ,ภมรดล้า)
- แผนการเรียนรู้ที่ 12 เรื่อง ฟ็อนทอผ้าปาแดง (นำเสนอผ้าทอ ทำที่ 11 ทำช้านางนอน)
- แผนการเรียนรู้ที่ 13 เรื่อง ฟ็อนทอผ้าปาแดง (นำเสนอผ้าทอ ทำที่ 12 ทำผาลาเพียงไหล)
- แผนการเรียนรู้ที่ 14 เรื่อง ฟ็อนทอผ้าปาแดง (นำเสนอผ้าทอ ทำที่ 13 ทำเหมือนแรกจะรุ่น)
- แผนการเรียนรู้ที่ 15 เรื่อง ฟ็อนทอผ้าปาแดง (นำเสนอผ้าทอ ทำที่ 14 ทำสอดจิบ)
- แผนการเรียนรู้ที่ 16 เรื่อง ฟ็อนทอผ้าปาแดง (นำเสนอผ้าทอ ทำที่ 15 ทำดั่งจิบ)
- แผนการเรียนรู้ที่ 17 เรื่อง ฟ็อนทอผ้าปาแดง(นำเสนอผ้าทอ)ทำที่16,17(ทำบังสุริยา,สอดสูง)
- แผนการเรียนรู้ที่ 18 เรื่อง ฟ็อนทอผ้าปาแดง (ตั้งแต่แรกจนจบเพลง)

ขอบเขตด้านตัวแปร

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อความเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ็อนทอผ้าปาแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

ตอนที่ 2 ทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์เรื่องฟ็อนทอผ้าปาแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 2

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนตะพานหิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การเลือก คือ เป็นนักเรียนที่มีความถนัดและความสนใจด้านนาฏศิลป์

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ประวัติความเป็นมาของฟ้อนทอผ้าป่าแดง
 - ประวัติความเป็นมา
 - ขั้นตอนการทอผ้า
2. องค์ประกอบของฟ้อนทอผ้าป่าแดง
 - เครื่องดนตรีที่ใช้
 - การแต่งกาย
 - โอกาสที่ใช้แสดง
3. นาฏยศัพท์เบื้องต้นในการฟ้อนทอผ้าป่าแดง
4. การฟ้อนทอผ้าป่าแดง
 - ทำออก
 - ทำปาดมือ หงายจีบ ตั้งวง
 - ทำออกแบบลายผ้า
 - ทำมัดลายผ้า
 - ทำย่อมเส้นด้าย
 - ทำตากเส้นด้าย
 - ทำกรอด้าย
 - ทำทอผ้า
 - ทำนำผ้าทอไปเก็บ
(ทำจันทร์ทรงกลด)
 - ทำตบมือ, ฆมรเกล้า
 - ทำนางนอน
 - ทำผาลาเพียงไหล่
 - ทำเหมือนแรกจะรุ่ง
 - ทำสอดจีบ
 - ทำตั้งจีบ
 - ทำบังสุริยา
 - ทำสอดสูง

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ การเรียนโดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง
ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน
2. ทักษะการฟ้อนทอผ้าป่าแดง
3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

ระยะเวลาที่ทำการศึกษาค้นคว้า

ในการดำเนินการทดลอง ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ ประกอบการใช้หลักสูตร จำนวน 18 แผน ทำการทดลองสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 18 สัปดาห์ รวม 18 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551

ตอนที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรกิจกรรม ชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 2

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนตะพานหิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 20 คน ซึ่งได้มา โดยการเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การเลือก คือเป็นนักเรียนที่มีความถนัดและความสนใจด้านนาฏศิลป์

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในด้าน

1. บั๊จยนำเข้า
2. กระบวนการ
3. ผลผลิต

ขอบเขตด้านตัวแปร

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร กิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ หมายถึง เอกสารที่จัดทำเพื่อใช้เป็นแนวทางจัดการศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้และประสบการณ์ให้กับนักเรียน เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วย

1.1 องค์ประกอบหลักสูตร ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผังมโนทัศน์ โครงสร้างหลักสูตร แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

1.2 เอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง ประกอบด้วย สารระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

2. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการสร้างและทดลองใช้หลักสูตรรวมถึง การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

3. นาฏศิลป์ หมายถึง การรำร่าอย่างมีแบบแผน อันเกิดจากความคิดของมนุษย์ โดยอาศัยรากฐานมาจากธรรมชาติทั้งสิ้น นับได้ว่าเป็นสมบัติและวัฒนธรรมของชาติที่น่าภาคภูมิใจ ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้อนุชนคนรุ่นหลังได้ถ่ายทอดสืบไป

4. ชุมนุมนาฏศิลป์ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในลักษณะที่เน้นความถนัด ความสนใจ เพื่อให้นักเรียนมีพื้นฐานการฟ้อนรำ และฝึกฝนจนเกิดทักษะในการฟ้อนทอผ้าป่าแดง

5. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ที่จัดการเรียนการสอนตาม ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

6. ฟ้อนทอผ้าป่าแดง หมายถึง การแสดงนาฏศิลป์ไทยพื้นบ้าน นำเอาวิธีการ ขั้นตอน ในการทอผ้าป่าแดง ซึ่งเป็นผ้าทอมือที่ทอเป็นลายที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของบ้านป่าแดง ในจังหวัดพิจิตร โดยเริ่มจากการกรอผ้าจนถึงผลผลิตเป็นชิ้นผ้าสำเร็จรูปที่มีการตกแต่งลวดลาย ที่สวยงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นแล้วนำมาประดิษฐ์เป็นท่ารำให้สอดคล้องกับจังหวะ ทำนองเพลง โดยอาศัยหลักการทางนาฏศิลป์ เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมนุมนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

7. ทักษะการฟ้อนทอผ้าป่าแดง หมายถึง ความสามารถ ความถนัด ความชำนาญ ในการฟ้อนทอผ้าป่าแดง ประกอบด้วย ลำดับขั้นตอนในการรำ ลีลาท่ารำ จังหวะและความต่อเนื่อง และความกล้าแสดงออก

8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการสอบด้านความรู้ เรื่องการฟ้อนทอผ้าป่าแดง จากข้อสอบจำนวน 30 ข้อที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น

9. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมของผู้เรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและของประเทศ ซึ่งต้องการให้เกิดขึ้น กับผู้เรียนระหว่างการเรียน

10. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ความรัก ความชอบ ความสุขใจที่มีต่อหลักสูตร กิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยสามารถวัดได้จากแบบประเมินความพึงพอใจ ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น